

Karel Teige, promotorul unor curente de avangardă ca poetismul și suprarealismul, autor a numeroase poze ostentative, capricios spirit anti-idolatră își dădea seama foarte bine că în tot ce făcea el tradiția îl umărea ca o fatalitate. Chiar și atunci când acuza tradiția. Sau poate tocmai pentru că se simțea atât de încorsetat de fatalitatea tradiției căreia împotriva ei și o condamna: „În timp ce pentru Wolker tradiția însemna un tonic, o garanție a creșterii organice și o școală a disciplinei, pentru mine și pentru ceilalți constituia o vorbă goală, o eroare și un cadavru care nu mai putea fi reanimat”¹.

Reiese și din aceste cuvinte că în literatura cehă și slovacă care se proclama „revoluționară”, „proletară”, „nouă”, „socialistă”, s-au conturat două direcții principale. Pe una o reprezenta Wolker, urmat de Ivan Olbracht, Marie Majerová, Peter Jilemnický, Fraňo Král etc. Această direcție se distingea printr-o apreciere particulară a tradiției și misiunii actuale a literaturii. Stilul ei era, în linii mari, clasic, realist. De aceea, mai târziu va adera la realismul socialist. Voia să facă o literatură politică, înțelegând prin politic participare permanentă la agitația cotidiană, la luptele de clasă. Jiří Wolker scria: „Arta nouă este pentru noi o artă de clasă, proletară și comunistă pentru că principala ei calitate rezidă în legătura strânsă cu viața concretă. Lupta de clasă, lupta proletariatului împotriva capitalului, năzuința spre o ordine nouă, mai dreaptă și mai umană sînt realități atât de gigantice și atât de zguduitoare încît oricine ar vrea să se mențină deasupra sau în afara lor, n-ar dovedi autonomia simțirii sale, ci faptul că nu are niciun fel de simțire. Orice artă autentică a avut un caracter de clasă... Astăzi noi vrem să luptăm și să exprimăm artistic ideile și înțelepciunea clasei proletare, singurei clase care are posibilitatea să se dezvolte”².

O altă categorie de scriitori concep literatura nouă ca pe un imens și orbitor joc de artificii care exprimă în elanuri, doruri exotice, reverii și bună dispoziție, vigoarea și optimismul clasei proletare, fiind și ei convinși, ca și cei din cealaltă categorie, că aceasta este singura clasă socială căreia îi aparține viitorul. Din acest grup au făcut parte Karel Teige, Vitězslav Nezval, Jaroslav Seifert, Laco Novomeský. Iată câteva citate semnificative: Karel Teige: „Nu este nevoie de artă din viață și pentru viață ci de o artă ca parte componentă a vieții (...) *Tendința* artei moderne rezidă în *funcția* pe care o îndeplinește. Arta modernă e consecventă cu sine atunci când părăsește atmosfera de muzeu și începe să respire aerul puternic și sănătos al pămîntului. Ea trebuie să devină o admirabilă distracție și o delectare prețioasă la fel ca filmul, spectacolele de circ și meciurile de fotbal. Trebuie să-și însușească aceiași desăvîrșire tehnică și elasticitate care caracterizează pe atlet sau pe acrobat, funcționalitatea ireproșabilă a unei mașini (...) *Tendința* artei noi... nu poate fi un conținut ideologic care vine din afară.. A inocula în mod neorganic, din afară, unei poezii, roman, sculpturi sau tablou o tendință ar fi tot atât de naiv ca atunci când s-ar ornamenta construcția simplă, funcțională și frumoasă

¹ *In memoriam Jiřího Wolkra*, 1924, în vol. *Výbor z díla*, ed. cit., p. 56.

² Jiří Wolker, *O literární přísti*, 1922, în vol. *Dílo Jiřího Wolkra*, III, Praga, 1948, p. 420.